

F. t. l. vedr. valg til Folketinget m.v.

§ 25, stk. 1, i loven herom, samt lov om kommunale og regionale valg § 55, stk. 2.

Hjælpen til stemmeafgivningen blev oprindelig udøvet af et dertil særligt udvalgt medlem af valgbestyrelsen eller en dertil af valgbestyrelsen særlig tilfornet vælger, jf. rigsdagsvalgloven af 1901 (§ 41, stk. 5) og den kommunale valglov af 1908 (§ 12, stk. 6). Ved rigsdagsvalgloven af 1915 (§ 34, stk. 6) blev denne almindelige bestemmelse om hjælp til stemmeafgivningen udbygget med en regel om, at en blind vælger kan forlange, at 2 af valgstyrene eller af de tilfornede vælgere yder vedkommende bistand ved stemmeafgivningen.

Ved den kommunale valglov af 1924 (§ 20, stk. 9, i lov nr. 101 af 29. marts 1924) fik en blind vælger adgang til at forlange, at bistand ved stemmeafgivningen enten blev ydet af en af vedkommende selv udpeget tilstedeværende person eller af 2 af valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrene eller de tilfornede vælgere. Ved en ændring af rigsdagsvalgloven af 1947 (lov nr. 422 af 7. oktober 1947) (§ 36) blev adgangen for blinde vælgere til selv at udpege en hjælper lovfæstet også for så vidt angår folketingsvalg. I bemærkningerne til lovforslaget (RT 1946-47 A 4483-84) blev henvist til, at en tilsvarende adgang allerede var indført ved kommunale valg. Ved rigsdagsvalgloven af 1948 (§ 35, stk. 11, i lov nr. 279 af 9. juni 1948) blev bestemmelsen tydeliggjort, således at svagsynede vælgere udtrykkeligt blev sidestillet med blinde vælgere, jf. herved bemærkningerne til lovforslaget (RT 1947-48 A 3926). På tilsvarende måde blev svagsynede sidestillet med blinde i den kommunale valglov af 1950 (§ 20, stk. 9, i lov nr. 72 af 24. februar 1950).

Der er ikke i forarbejderne til de ovenfor anførte love anført nogen nærmere begrundelse for indførelsen af den særlige regel for blinde og svagsynede. Det antages, at reglen er begrundet i, at blinde og svagsynede i modsætning til andre ikke selv har mulighed for at kontrollere, at afkrydsningen af stemmesedlen er sket i overensstemmelse med pågældendes tilkendegivelse herom, jf. betænkning nr. 1084/1986 om en ny folketingsvalglov, side 83.

Indenrigsministeriets valglovsudvalg af 1983 overvejede i betænkning nr. 1084/1986 om en ny folketingsvalglov, side 83-84, om også andre grupper af vælgere end blinde og svagsynede skulle have adgang til selv at udpege en hjælper i stedet for at være henvist til at få hjælp af 2 valgstyrene eller tilfornede hjælpere. Udvalget fandt imidlertid ikke at kunne anbefale en udvidelse af adgangen til selv at udpege en hjælper. Udvalget henviste til, at en adgang for vælge-

ren til selv at udpege en hjælper ville kunne føre til misbrug i form af utilbørlig påvirkning eller dobbelt stemmeafgivning (for hjælperen) og dermed være betænkelig af retssikkerhedsgrunde, jf. de fundamentale principper om hemmelig afstemning og om, at hver vælger kun har én stemme.

De almindelige regler om hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen blev ændret ved folketingsvalgloven af 1987 (lov nr. 271 af 13. maj 1987), hvor det blev bestemt, at hjælp til stemmeafgivningen i alle tilfælde skal ydes af 2 valgstyrene eller tilfornede vælgere, dog med opretholdelse af særreglen for blinde og svagsynede vælgere, der bevarede deres ret til selv at udpege en hjælper. Tilsvarende ændringer blev gennemført i den kommunale valglov i 1989 (lov nr. 140 af 8. marts 1989). Det anføres i forarbejderne til de nævnte love, at dette stort set svarer til gældende fortolkning af de daværende regler (FT 1986-87 A 3319 og FT 1988-89 A 2818).

Det er en forudsætning for at få hjælp til stemmeafgivningen, at vælgeren umiddelbart over for dem, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme, jf. folketingsvalglovens § 49, stk. 3, der også gælder ved valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. § 25, stk. 1, i loven herom, samt den tilsvarende bestemmelse i lov om kommunale og regionale valg, § 55, stk. 3.

Udtrykkelige bestemmelser herom blev indsat i folketingsvalgloven af 1987 og den kommunale valglov af 1989. Det anføres i forarbejderne til de nævnte love, at dette stort set svarer til gældende fortolkning af de daværende regler (FT 1986-87 A 3319 og FT 1988-89 A 2818). Det anføres i den betænkning, der lå til grund for de nævnte love, at hjælp til afkrydsning af stemmesedlen efter sagens natur kun kan gives, hvis vælgeren er i stand til over for hjælperen at tilkendegive utvetydigt, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme. Under hensyn til de fundamentale principper om hemmelig afstemning og om, at hver vælger kun har én stemme, må det yderligere kræves, at tilkendegivelsen skal ske umiddelbart fra vælgeren til hjælperen, jf. betænkning nr. 1084/1986 om en ny folketingsvalglov, side 82 og betænkning nr. 1138/1988 om en ny kommunal valglov og en ny Europa-Parlamentsvalglov, side 86.

En af vælgeren medbragt håndskrevet eller maskinskrevet seddel m.v. om, hvor på stemmesedlen vælgeren ønsker krydset sat, kan ikke anses som en umiddelbar tilkendegivelse om, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme. En tilkendegivelse formidlet gennem tolk kan heller ikke anses